

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 4. jūnijā
(OR. en)

9314/21

SOC 364
EMPL 271
EDUC 218
SAN 341
ECOFIN 549

PIEZĪME

Sūtītājs:	Nodarbinātības komiteja un Sociālās aizsardzības komiteja
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Eiropas pusgads b) <i>EMCO</i> un <i>SPC</i> atzinums attiecībā uz Komisijas priekšlikumu par pārskatīto sociālo rezultātu pārskatu – apstiprināšana

Pielikumā pievienots minētais atzinums, lai to iesniegtu apstiprināšanai Padomē (*EPSCO*)
2021. gada 14. jūnijā.

EMCO un SPC atzinums attiecībā uz Komisijas priekšlikumu par pārskatīto sociālo rezultātu pārskatu

1. Eiropas Komisija 2021. gada 4. martā publicēja savu paziņojumu par Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānu ¹, kurā izklāstītas konkrētas darbības, lai ar dalībvalstu un ES kopīgiem centieniem turpinātu īstenot pīlāra principus ². Rīcības plānā bija iekļauts arī priekšlikums pārskatīt sociālo rezultātu pārskatu, atjauninot esošo rādītāju kopumu, lai varētu visaptverošākā veidā sekot līdzi pīlāra īstenošanas progresam. Savienības valstu vai valdību vadītāji 2021. gada 8. maija neformālajā sanāsmē vienojās par Portu deklarāciju, kurā arī bija atsauce uz Komisijas rīcības plānu pīlāra īstenošanai, un atzinīgi novērtēja rīcības plānā iekļauto ierosinājumu pārskatīt sociālo rezultātu pārskatu.
2. Nodarbinātības komiteja (*EMCO*) un Sociālās aizsardzības komiteja (*SPC*) savās sanāsmēs, kas notika attiecīgi 2021. gada 11. un 12. martā, pilnvaroja savas attiecīgās rādītāju grupas izskatīt priekšlikumu par esošā sociālo rezultātu pārskata pārskatīšanu un maijā ziņot komitejām par konstatēto. Rādītāju grupas detalizēti apsprieda Komisijas priekšlikumu vairākās tam veltītās sanāsmēs laikposmā no marta līdz maija vidum ³, un pēc tam rādītāju grupu priekšsēdētāji kopīgi ziņoja komitejām par apspriežu rezultātiem.
3. Pamatojoties uz rādītāju grupu ziņojumos izklāstītajiem konstatējumiem, komitejas ir sagatavojušas kopīgu atzinumu attiecībā uz priekšlikumu par pārskatīto sociālo rezultātu pārskatu, kas sīkāk aprakstīts turpinājumā un pielikumā un kurā šajā posmā galvenā uzmanība ir pievērsta Komisijas priekšlikumā izklāstītajiem pamatrādītājiem.

¹ ST 6649/21 + ADD 1–2.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32017C1213%2801%29>

³ Notika apspriešanās ar *EDUC* komiteju par rādītājiem, kas saistīti ar izglītību, mācīšanos un mācībām.

4. *EMCO* un *SPC* pieņem zināšanai Komisijas priekšlikumu par pārskatītu sociālo rezultātu pārskatu un atzinīgi vērtē to, ka minētās pārskatīšanas pabeigšanas darbus paredzēts veikt sadarbībā ar abām komitejām. Tās atbalsta mērķi uzlabot nodarbinātības un sociālās situācijas uzraudzību un novērtēšanu visā Savienībā, darot to integrētākā un uzskatāmākā veidā.
5. Šajā posmā komitejas piekrīt iekļaut ierosinātos jaunos pamatrādītājus līdzās sociālo rezultātu pārskatā jau esošajiem pamatrādītājiem, kā norādīts Komisijas priekšlikumā, lai tos izmantotu vienotajā nodarbinātības ziņojumā, ņemot vērā nepieciešamos precizējumus attiecībā uz to definīcijām un lietojumu, kā sīki izklāstīts pielikumā. Vajadzības gadījumā tas ietver arī dažus papildu skaidrojumus attiecībā uz dažu esošo rādītāju novērtējumu. Ja kādam konkrētam principam vēl nav pieejams neviens pamatrādītājs, tiks veikts papildu darbs, lai būtu aptverti visi pīlāra principi.
6. Joprojām ir nepieciešamas tālākas diskusijas par to, vai sociālo rezultātu pārskatā iekļaut sekundāros rādītājus, kā to arī ierosinājusi Komisija ar mērķi papildināt analīzi vienotajā nodarbinātības ziņojumā. Komitejas uzskata, ka arī turpmāk šāda analīze būtu jāatbalsta arī ar esošajiem *EMCO* un *SPC* uzraudzības instrumentiem un tajos iekļautajiem rādītājiem. Lai gan komitejas neiebilst pret ierosināto sekundāro rādītāju izmantošanu analīzes atbalstam vienotajā nodarbinātības ziņojumā, minētos rādītājus nevajadzētu oficiāli dēvēt par "*sekundārajiem rādītājiem*", kamēr nav panākta vienošanās par sekundāro rādītāju iekļaušanu rezultātu pārskatā.
7. Minētā nostāja par sekundārajiem rādītājiem atspoguļo *EMCO* un *SPC* rādītāju darba grupās notikušās diskusijas, kurās vairāki locekļi izteica iebildumus par fiksēta sekundāro rādītāju kopuma iekļaušanas pievienoto vērtību. Dažas dalībvalstis uzskata, ka sociālo rezultātu pārskatam būtu jākoncentrējas tikai uz pamatrādītājiem, bet vienlaikus tās aicina nodrošināt elastību attiecībā uz papildu rādītāju un komiteju esošo uzraudzības instrumentu izmantošanu sociālo rezultātu pārskata pamatrādītāju analīzes atbalstam.

8. Tomēr šo diskusiju gaitā tika panākta vienošanās par lielāko daļu ierosināto jauno sekundāro rādītāju saistībā ar to iespējamu iekļaušanu sekundāro rādītāju kopumā, ja tomēr tiktu panākta vienprātība par pielikumā apkopoto sekundāro rādītāju iekļaušanu sociālo rezultātu pārskatā.
9. Komitejas pieņem zināšanai, ka Komisija ir uzsvērusi sekundāro rādītāju nozīmi, lai tiktu aptverts plašs pīlāra principu klāsts, un ka pēc tās domām ir svarīgi, lai kodolīguma un vienkāršības labad būtu noteikts fiksēts rādītāju kopums. Vienlaikus Komisija ir atzinusi *EMCO* un *SPC* uzraudzības instrumentu lielo nozīmi, kuri papildina sociālo rezultātu pārskatu, un ir apņēmusies pēc vajadzības turpināt to izmantošanu, kā tas ir pašlaik.
10. Lai gan abas rādītāju grupas ir plaši apspriedušas sekundāros rādītājus, būs jāturpina darbs šajā sakarā. Komitejas atgriezīsies pie šā jautājuma tuvākajā laikā, jo īpaši, lai sīkāk apspriestu, cik lietderīga ir fiksēta sekundāro rādītāju kopuma iekļaušana sociālo rezultātu pārskatā, lai papildinātu analīzi vienotajā nodarbinātības ziņojumā un tā saturu.
11. Attiecībā uz turpmāko rīcību komitejas uzskata, ka ir nepieciešama plaša diskusija par sociālo rezultātu pārskata nozīmi saistībā ar citiem esošajiem uzraudzības instrumentiem, kā tās jau bija aicinājušas savā kopīgajā novērtējuma ziņojumā par stratēģiju "Eiropa 2020", lai precizētu pamatrādītāju novērtēšanas metodiku vienotajā nodarbinātības ziņojumā un izskatītu priekšlikumus par piemērotiem rādītājiem ar mērķi novērst atlikušos trūkumus attiecībā uz pīlāra principiem, kas pašlaik nav aptverti vai nav pietiekami aptverti.

PIELIKUMS. Jaunie pamatrādītāji, par kuriem panākta vienošanās attiecībā uz to iekļaušanu, izmaiņas esošajos pamatrādītājos un informācija par sekundārajiem rādītājiem, kurus nākotnē varētu iekļaut sociālo rezultātu pārskatā

Jaunie pamatrādītāji

1. *Pieaugušo līdzdalība mācībās pēdējos 12 mēnešos.*

Rādītājam ir jāpievieno paskaidrojoša zemspvītras piezīme, kurā informē par datu avota maiņu 2022. gadā no pieaugušo izglītības apsekojuma uz darbaspēka apsekojumu. Šo rādītāju Komisija uzraudzīs kopīgi ar Eurostat un veiks abu apsekojumu datu rūpīgu analīzi (tiklīdz tie būs pieejami 2023. gadā), lai risinātu iespējamās problēmas un nodrošinātu datu kvalitāti un salīdzināmību.

2. *Nabadzības vai sociālās atstumtības riska rādītājs bērniem (AROE, 0–17).* Rādītājam ir jāpievieno paskaidrojoša zemspvītras piezīme, kurā norāda, ka rādītāja analīzē būtu jāņem vērā tā pamatā esošie elementi ⁴ attiecībā uz bērnu populāciju). Novērtējums būtu jāpapildina ar aspektiem, kas attiecas konkrēti uz bērniem, jo īpaši, izmantojot nesen pieņemto bērnu nenodrošinātības rādītāju.

⁴ Smagas materiālās un sociālās nenodrošinātības rādītājs (SMSD), nabadzības riska rādītājs (AROP), (daļēju) bezdarbnieku mājsaimniecību īpatsvars (QJ)

3. **Personu ar invaliditāti nodarbinātības atšķirības.** Rādītāja formulējums un tā definīcija ir jāapliecina paskaidrojošā zemspvītras piezīmē, uzsverot, ka tā pamatā ir vispārējā darbības ierobežojuma rādītāja (GALI) pieeja (būtu jāsniedz pilns GALI pasākuma apraksts). Tam būtu jāapraksta saikne starp invaliditātes izplatības līmeni un personu ar invaliditāti nodarbinātības atšķirības apmērs ES līmenī visā laikposmā, kamēr pastāv šāda saikne. Komisija turpinās pārraudzīt rādītāja kvalitāti, un, tiklīdz 2023. gadā būs pieejami uz darbaspēka apsekojumu balstītie dati, tā kopā ar Eurostat vidējā termiņā veiks rādītāja pārskatīšanu, kā arī atbalstīs turpmākas darbības, lai uzlabotu valstu salīdzināmību un izpēti iespējas izstrādāt papildu rādītājus šajā jomā.
4. **Pārmērīgas ar mājokli saistītas izmaksas.** Rādītājam ir jāpievieno paskaidrojoša zemspvītras piezīme, uzsverot, kādu papildu palīginformāciju (tostarp definīcijas precizējumus un skaidrojumus par to, kādas izmaksas un pabalsti/subsīdijas tiek uzskaitītas) un iebildumus paredzēts izmantot rādītāja analīzē, tostarp, izmantojot attiecīgus sadalījumus (piemēram, pēc ienākumu kvintiles, nabadzības riska un mājokļa statusa) un papildu rādītājus analīzes atbalstam.

Izmaiņas esošajos pamatrādītājos

1. Ir arī panākta vienošanās mainīt vecuma diapazonu, uz kuru attiecas rādītājs par jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (jauniešu *NEET* rādītājs), proti, no 15–24 gadu vecuma diapazona uz 15–29 gadu diapazonu.

2. Attiecībā tieši uz nabadzības vai sociālās atstumtības riska pamatrādītāju (*AROPE*), ja to izmanto gan attiecībā uz visiem iedzīvotājiem, gan uz bērniem, tā komponenti būtu jāuzskata par daļu no galvenā rādītāja (un tāpēc to varētu svītrot no sekundāro rādītāju saraksta), turklāt, lai pievērstu lietotāju uzmanību komponentiem, tas būtu jānorāda ar zemspītras piezīmēm šādi:

AROPE 0+ ()*; *AROPE 0-17 (**)*

Zemspītras piezīmes

(*) kopā ar tā trīs apakšrādītājiem: *SMSD 0+*, *AROP 0+* un *QJ 0-64*.

(**) kopā ar tā trīs apakšrādītājiem: *SMSD 0-17*, *AROP 0-17* un *QJ 0-17*.

Vienotā nodarbinātības ziņojuma metodikas ietvaros arī turpmāk būtu jāanalizē tikai pamatrādītāji (nevis apakškomponenti).

3. Ir atmests pamatrādītājs par viena pilnas slodzes darbinieka bez bērniem, kurš saņem vidējo algu, neto ienākumiem.

Informācija par sekundārajiem rādītājiem, kurus nākotnē varētu iekļaut sociālo rezultātu pārskatā

Vienošanās ir panākta tikai par šādiem iespējamiem sekundārajiem rādītājiem:

- rādītāji, kuri ietilpst abu rādītāju grupu kopīgajā kompetencē ("*atšķirība starp sociālekonomiskā indeksa (PISA) apakšējo un augšējo ceturtdaļu*" un "*bērni no 3 gadu vecuma līdz obligātajam pamatskolas vecumam formālās bērnu aprūpes iestādēs*");
- rādītāji, kuri ietilpst tikai *EMCO* rādītāju grupas kompetencē ("*mazkvalificētu pieaugušo dalība mācībās*", "*to pieaugušo bezdarbnieku īpatsvars, kam bijusi nesena mācību pieredze*", "*nepietiekamas sekmes izglītībā (arī digitālo prasmju jomā)*", "*piespiedu pagaidu darba ņēmēju īpatsvars*", "*letāli nelaimes gadījumi darbā uz 100 000 darba ņēmēju (IAM)*" un "*bezdarbnieka pabalstu segums [īslaicīgiem bezdarbniekiem]*"),

- un rādītāji, kuri ietilpst *SPC* rādītāju apakšgrupas kompetencē nabadzības un sociālās atstumtības jomā ("*mediānas nabadzības riska plaisa*", "*mazāk pelnošo 40 % iedzīvotāju ienākumu daļa*", "*pabalsta saņēmēju rādītājs*" un "*to iedzīvotāju īpatsvars, kuri nespēj pietiekami apsildīt mājokli*").

Nav pabeigtas un pagaidām ir apturētas diskusijas par šādiem atlikušajiem ierosinātajiem jauniem sekundārajiem rādītājiem: "*sociālās aizsardzības izdevumi kā daļa no IKP*", "*veselības aprūpes izdevumi kā daļa no IKP*", "*publiskie ilgtermiņa aprūpes izdevumi kā daļa no IKP*", "*ilgtermiņa aprūpes vajadzību aptvērums*" un "*standartizēta novēršama un attālināma mirstība*".

Turklāt komiteju locekļi ir vienojušies, ka sekundāro rādītāju sarakstā būtu jāiekļauj daži papildu sekundārie rādītāji, kamēr nav panākta galīgā vienošanās par visa kopuma izmantošanu, proti, "*bērnu nenodrošinātības rādītājs*" un (standarta) "*materiālās un sociālās nenodrošinātības rādītājs*", lai gan vajadzība iekļaut papildu rādītājus vēl ir jāizvērtē. Toties ir panākta vienošanās, ka *AROPE* rādītāja komponenti (proti, "*AROP*", "*SMSD*" un "*(daļēju) bezdarbnieku mājāsaimniecības*") būtu jāsvīturo no sekundāro rādītāju saraksta, jo tie ir jālasa kopā ar galveno *AROPE* rādītāju, kā tas būs norādīts zemsvītras piezīmē.